

Staeltje Natuur no.82

Juni 2017

Inhoudsopgave

Alle onderstreepte titels zijn aan te klikken

De vereniging

- 3 [Van het bestuur](#)
- 4 [In memoriam](#)
- 5 [Uitnodiging Staelduindag](#)
- 22 [Waar komen onze leden vandaan?](#)
- 26 [ANBI, giften en legaten](#)
- 28 [Agenda activiteiten 2017](#)

In en om d' Oude Koestal

- 12 [Bezoekersaantallen groepen](#)
- 13 [Individuele bezoekersaantallen](#)
- 18 [Uitgelicht uit de nieuwe fototentoonstelling](#)
- 20 [Een wandeling door de duinen naar zee](#)
(De nieuwe fototentoonstelling)
- 21 [Vernieuwde deeltentoonstelling over bijen](#)
- 29 [Poster tentoonstelling](#)

In het Staelduinse bos

- 6 [Vogelexcursie in het Staelduinse bos](#)
- 8 [Herinneringen aan het Staelduinse bos](#)
- 17 [Pasen 2017 \(Verslag Paasspeurtocht\)](#)
- 25 [Een leuke brief \(Een excursie-ervaring\)](#)

Natuur algemeen

Flora en Fauna:

- 13 [Meeuwen, vogels van de Nederlandse kust](#)
- 21 [Het eekhoortjesbrood](#)
- 27 [Biestarwegras en helmgras](#)

Opinie:

- 23 [De kool en de geit](#)

Voor de kids:

- 14 [Kinderpagina](#)
- 16 [Knutselpagina](#)

Natuurbeheer:

- 9 [Park Hollandse duinen en de Banken](#)
- 24 [Kap van dennenbos in de duinen](#)

Info

- 2 [Colofon](#)
- 30 [Informatiepagina vereniging](#)

Colofon

Aan dit nummer werkten mee:

Peter Adriaanse
Jan Dahmeijer
Tiny Dankier
Diek van Drongelen
Kees Hendriks
Rita Hoogland
Els en Gerrit Keizer
Bep Mast
Fam. De Ruiters
Jaap Tromp
Ada van der Wel
Toeleveringsbedrijf Vlaardingen

Redactie

Gerrit en Els Keizer-Boogh
Rita Hoogland

Redactie-adres

Riemptale 2 3155 ND Maasland
tel.: 010-5925298
e-mail: staelduinsebos@hotmail.com

Het volgende nummer verschijnt in januari 2018. Sluitingsdatum voor kopij is 15 november 2017.

Maakt u wat moois of iets leuks mee in de natuur in onze regio, deel het dan eens met ons.
Wij nemen het graag op in dit blad.

Verdere informatie

www.hetstaelduinsebos.nl
www.facebook.com/hetstaelduinsebos

Wilt u het Staeltje Natuur digitaal ontvangen? U ziet dan ook de foto's in kleur!

Laat het ons weten op e-mailadres : staelduinsebos@hotmail.com

Bij het onderwerp zet u: Staeltje digitaal. In het bericht lezen we graag uw naam, adres, telefoonnummer en als het even kan uw lidmaatschapsnummer.

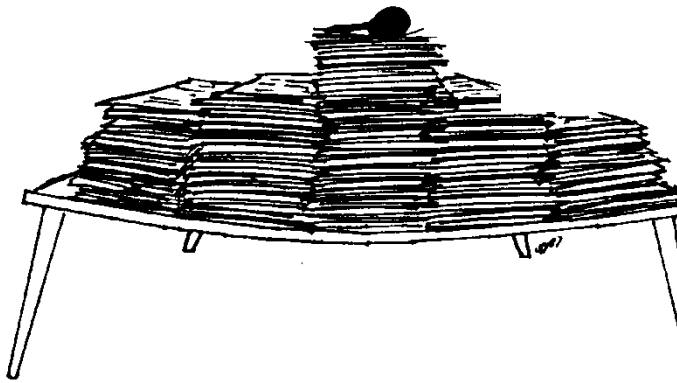
Een voorwaarde is wel, dat uw e-mailadres niet verandert, of dat u een adreswijziging stuurt als dat wel zo is. We sturen u dan ook de Nieuwsbrief toe.

Voorbeelden ziet u op: www.hetstaelduinsebos.nl/vorigeStaeltjes.html

Als u alleen de Nieuwsbrief digitaal wilt ontvangen, laat dat ons dan ook via bovenstaand e-mail adres weten. Vermeld dan duidelijk "Nieuwsbrief" in de onderwerpregel.

[↩ inhoud](#)

Van

het

bestuur

De laatste paar jaar moet ik regelmatig denken aan de beginjaren van de "Vrienden van het Staelduinse Bos", een actiegroep om te voorkomen dat het bos zou worden omgevormd tot een golfbaan.

Nu hoor je regelmatig verhalen over de toekomst van de Bonnenpolder. In mijn bange dromen zie ik een herhaling van toen: de Bonnenpolder wordt omgevormd tot een golfbaan. Of ik zie dat er steeds meer bedrijven komen aan de zuidrand en dat langzaam maar zeker de Bonnenpolder wordt omgevormd tot één groot bedrijventerrein. Moeten we weer in actie komen?

Inmiddels weten we dat 130 ha land is gekocht door "Natuurbegraven Nederland". Dit is ruim 1½ keer de oppervlakte van het Staelduinse bos. Wordt het dan een dodenakker, zoals boze tongen in Hoek van Holland beweren?

Nu is ook bekend dat bij natuurbegraven geen grafstenen horen, maar nabestaanden de plek van hun overleden dierbare kunnen vinden door GPS registratie en eventueel een

boompje of iets dergelijks kunnen planten voor de eeuwigheid. Je ziet er dus later niets meer van.

Ook weten we inmiddels dat van de 130 ha slechts 30 ha voor het begraven wordt gebruikt en dat de rest als natuurgebied zal worden ingericht, passend bij het huidige landschap. "Natuurbegraven Nederland" zoekt contact met allerlei organisaties waaronder het Zuid-Hollands Landschap en de Vrienden van het Staelduinse Bos om over die inrichting te praten en om ideeën aangereikt te krijgen. Het beekje door de Bonnenpolder zal daarbij waarschijnlijk een centrale plaats krijgen in dit nieuwe natuurgebied.

Voorzichtig durf ik te geloven in het behoud van de Bonnenpolder voor de natuur en ik droom ervan dat ik over 10 jaar grote borden langs de weg zie staan met daarop: Recreatiegebied Staelduin-Bonnenpolder.

Kees Hendriks

[⇐ inhoud](#)

In memoriam Hugo Dorenbos

18 januari 1936 - 6 april 2017

Wij leerden Hugo kennen op 30 april 1985.

Gerrit en ik woonden een paar maanden in Maasland en op Koninginnedag werden we lid van de Vrienden van het Staelduinse Bos. Om mensen te leren kennen, wilden we er ook wel vrijwilliger worden. Hugo stond daar in de kraam met een aantal anderen en zo ontstond het contact.

Al snel deden we dingen samen en werden we daar thuis uitgenodigd om gezellig mee te eten. Want waar er 6 eten, kunnen er altijd nog 2 bij, je schilt even een paar aardappels extra. We werden gewoon opgenomen in de familie.

De familie Dorenbos was vanaf het begin betrokken bij het Staelduinse Bos. Hugo trimde er als Staelduinklitter en de hele familie was in actie geweest bij het behoud van het gebied voor de natuur. Toen de Koestal een bezoekerscentrum werd, maakte Hugo daar de complete elektrische installatie.

Hugo werkte met alle apparatuur, zoals vroeger de diaseries met geluid en overvloeiers. Later werd dat video, nu zijn het de dvd's. Hij draaide films, één zondagmiddag in de maand, toen dat nog echt een attractie was. Er waren ook geluiden bij de tentoonstellingen. In ons gezin wordt nog weleens "Hap, hap, toverpap" gezongen, het liedje dat kwam uit de heksenketel bij de kruidententoonstelling. Het paneel met de vogelgeluiden in de zaal beneden werkt al heel lang: misschien wel 25-30 jaar? We weten eigenlijk niet eens hoe lang.

In de Koestal werden en worden alle tentoonstellingen zelf gemaakt. Hugo werkte hieraan mee, zolang hij dat kon. Foto's, teksten, van alles ging door zijn handen. Vaak moest iets op het laatste moment af, er was een opening gepland of zo. Dan werd het laat, nachtwerk was heel gewoon. Hugo, Okke, Gerrit, samen zorgden ze dat precies weer lukte.

Verder was Hugo altijd van de partij: kraampje op de Koninginnemarkt, standje op de Furiade, een tentoonstelling in een bibliotheek. Maar ook bij de Paasspeurtocht, het uitje met de bemanning en elke vergadering van de vrijwilligers. Bij zo'n vergadering kon hij dan met een enkele droge opmerking de zaak een heel eigen kleur geven.

Als gezinnen hebben we veel lief en leed gedeeld. We steunden elkaar in moeilijke tijden en vierden de verjaardagen en andere feesten. Er was altijd wel iets om over te praten, want Hugo wist zoveel over zoveel verschillende onderwerpen.

De laatste jaren kwam Hugo weinig meer in het bos. Door zijn gezondheidsproblemen had hij het snel benauwd in de Koestal. Maar we zien zijn ontwerp steeds op vele plekken terug, want hij bedacht ooit het logo van onze vereniging.

Hugo, bedankt voor alles dat je hebt gedaan voor de Vrienden van het Staelduinse Bos.
We zullen de goede herinneringen koesteren.

Els Keizer

[↩ inhoud](#)

UITNODIGING STAELDUINDAG

Het bestuur heeft het genoegen u uit te nodigen tot het bijwonen van de jaarvergadering.

Deze zal worden gehouden in d'Oude Koestel op

zaterdag 1 juli 2017

De aanvang van deze bijeenkomst is 14:00 uur.

AGENDA

1. Opening door de voorzitter
2. Notulen jaarvergadering 2-07-2016
3. Ingekomen post
4. Jaarverslag penningmeester
5. Verslag kascontrolecommissie, benoeming nieuw lid
6. Jaarverslag secretaris
7. Rondvraag
8. Sluiting

Vanaf 13:30 uur is er gelegenheid om binnen te lopen en alvast een kijkje te nemen in het bezoekerscentrum.

De notulen van de jaarvergadering van 11-07-2015 zijn in het vorige Staeltje Natuur (no.81) gepubliceerd. Het financieel overzicht wordt op de vergadering uitgedeeld.

Om 15:00 uur sluiten we de vergadering af.

Hierna is er nog een activiteit, maar is er daarnaast voor de aanwezigen ook de gelegenheid om eens gezellig bij te praten.

Uw Bestuur

[↩ inhoud](#)

Vogelexcursie in het Staelduinse bos

Op zondag 9 april jl. om 08.00 uur in de morgen verzamelden zich geïnteresseerden voor de jaarlijkse vogelexcursie bij het bezoekerscentrum d'Oude Koestal. Twee vogelgidsen, Jaap Tromp en Hans van der Meijs, gingen ieder met een groep bezoekers op pad. Een groepje, waaronder ondergetekende, liep mee met de ervaren excursie(vogel)gids, vogelaar, boswachter en gediplomeerd NatuurWijzer Hans.

Het is prachtig, fris weer, met helder blauwe lucht, stralende zon en een bos in prille, groene voorjaarsdracht. Zangvogels zijn overal te zien en te horen. Het is een waar zangfestijn in het bos. Na een korte inleiding over de geschiedenis van het Staelduinse bos en het spotten van de eerste vogel, een grote bonte specht, gaan we op pad.

Vroege vogelexcursie

Begin april is een goede tijd om op excursie te gaan. Vogels zijn gemakkelijk te ontdekken, omdat de bomen nog kaal zijn of net beginnen uit te lopen. Daar komt bij dat naast de standvogels (merel, zanglijster, roodborst, heggemus, winterkoning, kool- en pimpelmees) al een aantal zomergasten bezig zijn hun eigen territorium te bezetten. Ze zingen volop, ook overdag. Van de zomergasten is de tiftjaf altijd de eerste, dit jaar al op 7 maart, daarna gevolgd door de zwartkop en de fitis rond 2 april.

Zwartkop

© Beno Kamp

De tuinfluiter en de braamsluiper moeten nog komen.

Tijdens de excursie lieten de zwartkop mannetjes zich goed horen en zien, ze waren in afwachting van de vrouwtjes. Het zijn kleine grijze insectenetende vogels, waarvan de mannetjes een zwart en de vrouwtjes een roodbruin kapje hebben.

Waarom zingen vogels?

Vogels zingen en maken talrijke andere geluiden die een belangrijke rol spelen in de onderlinge communicatie.

© H. vd. Meijs

Vogelzang. Het hoogtepunt van de zang valt in het voorjaar en het begin van de broedtijd, vooral vroeg in de ochtend. De rest van het jaar kunnen vogels wel zingen, maar minder welluidend dan in de broedtijd. De zang bestaat uit een melodie, welke voor elke vogelsoort zijn eigen karakteristieke onderdelen heeft. Vogels zingen om vooral door soortgenoten gehoord te worden. De zang heeft daarbij vooral de functies van afbakenen en verdedigen van het territorium en lokken van het vrouwtje. Daarnaast gebruiken de mannetjes en vrouwtjes dit als communicatiemiddel voor contact tijdens baltsen en broeden.

Vogelroep. Roeptonen vormen een veelvoudigheid van geluiden en hangen samen met een bepaald gedrag.

Voorbeelden van roeptonen: Tussen partners onderling; ouders tegenover de jongen; jongen onder elkaar en tegenover de ouders; bij gedrag in grote groepen; bij rovers in de buurt (alarmroep); agressie tegenover soortgenoten en andere vogels.

De Syrinx, een bijzonder zangorgaan

Mensen maken geluid via hun stembanden in het strottenhoofd. Vogels daarentegen hebben het geluid producerende orgaan, genaamd syrinx, op de plek waar de luchtpijp zich splitst in de twee hoofdbronchiën die naar beide longen gaan. Door middel van complexe spieren, pezen en botjes rond de syrinx kan een vogel met zijn dubbele stembanden twee tonen tegelijk zingen, zijn volume aanpassen en de toonhoogte bepalen. Dat kan hij ook als hij flink beweegt. Denk daarbij aan de veldleeuwerik die al vliegend in de lucht zijn zang laat horen. Probeer dat zelf maar eens te doen, hardlopen en zingen tegelijk!

Tijdens de excursie

We zagen grote bonte spechten, zwartkoppen (m.), een zanglijster, een groene specht, een ooievaar in het aangrenzende weilandje (naast de uitkijktoren), een buizerd, een gaai, een fazant, pimpel-, kool- en staartmezen, tjiftjaffen, vinken (m. en vr.), merels, winterkoningen, Canadese- en nijlganzen. Een boomkruiper liet zich horen.

Wist u dat?

- Vogels zingen vooral in de vroege ochtend. Ten eerste is het voor veel vogels nog te donker en te koud om naar voedsel te zoeken, insecten bijvoorbeeld zijn nog niet actief. Ten tweede is het vaak nog windstil en vochtig. Het geluid draagt ver en mooi gelijkmatig naar alle zijden van de zingende vogel.
- Een bij herhaling op dezelfde plek zingend mannetje vertegenwoordigt meestal een territorium.
- Elke vogelsoort heeft een plekje in de natuur, dit heet een biotoop. Voorbeelden:
 - De tjiftjaf is (vooral) een bosvogel die houdt van een rijke ondergroei, bestaande uit veel struikgewas en lage bomen.
 - De zwartkop heeft een voorkeur voor struiken en oudere bomen.
 - De boomklever vind je in bos met oudere bomen.
 - Dodaars, de kleinste futensoort van Nederland, is een broedvogel van ondiepe en beschutte wateren met een rijke oeverbegroeiing en onderwatervegetatie. Een paartje dodaars broedt in de poel in het Staelduinse bos (voor de kijkwand).

Er valt veel te genieten en te leren op een vroege morgen in het Staelduinse bos.

Rita Hoogland
(Vogelfoto's Beno Kamp)

[⇐ inhoud](#)

Herinneringen aan het Staelduinse Bos

Het Staelduinse bos heeft altijd aantrekkingskracht gehad. Als kind om te wandelen, (in het afgesloten gedeelte waren natuurlijk (?) de mooiste lanen, heerlijk dat dit gedeelte tenslotte ook opengesteld werd) en kastanjes zoeken bij de grote kastanjeboom bij de boerderij. Kinderen die hier woonden vonden er zoveel dat de kastanjes voor de beesten op het prikkeldraad gespietst werden!

Ik weet nog mijn opwindning toen ik in de herfst voor de eerste keer aardsterren vond! Vliegenschimmelen waren natuurlijk het mooiste toentertijd!

Het was hier dat ik voor de eerste keer een houtsnip zag die vlak voor mijn voeten opvloog. Vlakbij de kijkhut in het laantje waar nu een paar bijenkorven staan, zag ik voor de eerste keer een steenuiltje dat mij roerloos aankeek.

Toen ik bij de padvinderij was, inmiddels bijna 60 jaar geleden, werd het echt spannend. Eens kampeerden we met diverse groepen in het nu afgesloten stuk naast het weiland. In een opruimactie vond ik een glas dat in de grond stak. Dat had ik er beter in kunnen laten. Toen ik het glas uit de grond trok, bleek er een wespennest onder te zitten hetgeen mij een pijnlijke hals opleverde. Bij het kamperen werd door

onzelf gekookt. Dat was bijna het einde van een deel van het Staelduinse bos. Het waaide stevig en plotseling woeien er een paar kranten door het “kookvuurtje” en belandden brandend in het droge gras langs de weg. (Deze weg loopt langs de wei en is nu afgesloten.) In een mum van tijd breidde het vuur zich uit en zette enkele bossages in brand. Er werd door de leiding groot alarm geslagen en met man en macht (zeker een 150 padvindsters) ging iedereen blussen. Vlak voor de hoge bomen van het bos, lukte het de vlammen te doven.

Nu komen wij regelmatig in het bos en in het bezoekerscentrum met onze kleinkinderen en proberen we hen wat liefde voor bos en natuur mee te geven door hen bijvoorbeeld te wijzen op de grote hoeveelheid sneeuwklonnes, de wilde hyacinten, broedende bonte specht, de buizerds, de hazen langs de bosrand, de reigerkolonie, de honderden orchideeën eind mei in het weiland langs het bos enz. Maar de half verscholen en begraven bunkers hebben natuurlijk ook grote aantrekkingskracht. We kijken uit naar de effecten van de schoonmaakactie bij de steiger vanwaar je naar amfibieën kunt kijken! De tuin voor het bezoekerscentrum is een vast bezichtigingspunt. Heerlijk voor de kinderen is het balanceren op omgevallen bomen.

Dank aan de vele vrijwilligers die zorgen voor het bezoekerscentrum, de tuin, het organiseren van wandelingen (Pasen!) enz.

Met groeten, Fam. de Ruiter.

Redactie: Wie neemt de pen over met eigen mooie herinneringen?

Stuur ze naar mailadres staelduinsebos@hotmail.com

[↩ inhoud](#)

Park Hollandse duinen en de Banken

Natuurgebied DE BANKEN in 's-Gravenzande

In de door staatssecretaris Van Dam voor ons land uitgeschreven verkiezing van Nationale Parken van Wereldklasse is het Nationaal Park Hollandse duinen naast de Waddenzee en de Veluwe gekozen tot één van de drie winnaars. Daarnaast heeft een vakjury een vierde gebied aangewezen, namelijk Biesbosch/Haringvliet. De winnende natuurgebieden krijgen elk een bedrag van rond de 300.000 euro van het ministerie van Economische Zaken om te investeren in natuurontwikkeling en kwaliteitsverbetering.

Het Park Hollandse Duinen is een nationaal park in oprichting langs de kust van de provincie Zuid-Holland. Het park is 43 kilometer lang en 8.5 km breed en beslaat een gebied van 200 vierkante kilometer en loopt van Hoek van Holland tot voorbij Noordwijk. Het is een initiatief van Het Zuid-Hollands Landschap, waterleidingbedrijf Dunea en Staatsbosbeheer en heeft voornamelijk tot doel een betere bescherming van het unieke duinlandschap en het bevorderen van meer waardering voor de waardevolle kustnatuur. De plannen voor dit park werden in september van dit jaar gepresenteerd en kort daarop koos het publiek het als één van de mooiste natuurgebieden van Nederland. Onderdeel van dit nieuwe park zijn in 's-Gravenzande een deel van de Kapittelduinen en het Staelduinse bos. Tot deze Kapittelduinen behoort ook het natuurgebied "De Banken". Dit gebied van ongeveer 90 hectare groot bestaat uit twee

laaggelegen kalkrijke vochtige duinvalleien die in 2011 door het ministerie van Economische Zaken al tot Natura 2000-gebied "Solleveld & Kapittelduinen" zijn aangewezen waardoor er een bijzondere bescherming op het terrein ligt. Het ligt in het noordelijk deel van de Kapittelduinen. Vooral deze natte duinvalleien zijn van grote betekenis voor de flora en fauna. Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft De Banken daarom benoemd tot 'waterparel'.

Detail van de Kaart van Kruikius getekend in 1712 van de Kapittelduinen en de Bank, die hierop voorkomt als een honderden meters brede vlakte.

Het natuurgebied "De Banken" ligt tussen de strandopgang van Arentsduin aan de Monsterse weg in 's-Gravenzande en het slag Vlugtenburg. Het slag Beukel aan het eind van de Zanddijk loopt er dwars doorheen en het gebied wordt aan de zuidzijde voor een groot deel begrensd door de Noordlandse dijk, waarover het toeristische fietspad tussen Ter Heijde en Hoek van Holland loopt.

Het gebied bestaat uit een smalle strook ruig grasland, waarop in de zomer vee geweid wordt. Tegen het duin aan zijn een aantal ondiepe poelen ontstaan, die afhankelijk van de hoeveelheid neerslag in omvang variëren.

De Banken kennen een rijk broedvogelbestand en zijn ook belangrijk voor planten, paddenstoelen, insecten en amfibieën.

Op de drogere delen van De Banken komt een aanzienlijke populatie rugstreepkikker en zandhagedissen voor.

Het gebied is bijzonder in trek bij watervogels. In de herfst en winter zijn er veel bijzondere vogelsoorten te zien, die langs de kust naar het zuiden trekken en deze poelen als foerageerplaats gebruiken. Ook is het een hoogwatervluchtplaats voor watervogels en steltlopers en komen er vaak bijzondere eendensoorten voor. De laatste jaren is de lepelaar er een regelmatige bezoeker. Met enige regelmaat worden hier vossen gezien.

Rugstreepkikker

Vroeger, in de late middeleeuwen, was De Bank veel uitgestrekter. Op oude kaarten is te zien dat 's-Gravenzande tegen de zee werd beschermd door een omvangrijk duingebied, de zogenaamde Kapittelduinen, die toen toebehoorden aan het kapittel van St. Marie op het Hof (het huidige Binnenhof) in Den Haag. Het kapittel beschikte echter vaak niet over voldoende geld om de duinen goed te onderhouden, waardoor in de loop der tijd door stormen en verstuiving regelmatig veel duin verloren ging.

In 1514 alleen al waren er wel 3 stormvloed door waardoor uitgebreide overstromingen in Holland plaats vonden.

In die tijd klaagde men in 's-Gravenzande dat er in Zand-Ambacht ieder jaar door de aanvallen van de zee wel enkele haardsteden (huizen) verdwenen.

Tijdens een inspectierit op 28 maart 1564 door de duinen door twee commissarissen van het Hof van Holland, de schout van Monster en een paar kanunniken van het Kapittel zag men tot hun grote schrik dat er in de Kapittelduinen ten zuiden van Ter Heijde, naast enkele kleinere gaten, twee grote open vlakke gaten van elk wel 190 meter ontstaan waren, waardoor het duin op die plaatsen gelijk lag met de zee. Na moeizaam overleg binnen de regio besloot men uiteindelijk dat het herstel van de duinen met ingang van 1 oktober 1564 ter hand genomen zou worden. Een paar jaar later was het weer raak, op Allerheiligendag in 1570 sloegen stormen en hoge vloedden veel zand van de Kapittelduinen weg waardoor De Bank onder water kwam te staan.

Tussen 1606 en 1765 moet de duinvoet voor De Bank door de zee al meer dan een kilometer zijn teruggedrongen. De mens heeft daarbij overigens een handje geholpen door het uitzetten van jachtwild, zoals het hier oorspronkelijk niet inheemse konijn. Verder werden de duinen verpacht aan boeren, die er hun varkens en schapen weidden, waardoor de duinbegroeiing te gronde ging en verstuiving optrad. Tegen deze misstanden nam Delfland al voor het jaar 1500 maatregelen. De aan de kust gelegen dorpen werden verplicht hun bijdrage te leveren in de helmbeplanting en er werden verordeningen vastgesteld die het houden van beesten in de duinen verboden. Een van de oudst bekende middelen tot bescherming, die opgedragen was aan de duineigenaren, was de uitroeiing van de in het duin veelvuldig voorkomende konijnen. Daarvan kwam om allerlei redenen echter niet veel terecht!

Ook in de 18^e eeuw is de zee regelmatig door de resterende smalle duinenrij gebroken, waarna de duinen bij De Bank door het Hoogheemraadschap van Delfland weer werden versterkt.

In 1762 sloeg zelfs 560 meter zeevering weg, waarna men begon met het aanbrengen van palenhoofden op het strand om afslag van het strand te verminderen.

Detail van een tekening van de kustafslag voor De Banken sinds 1606 (onderste getekende lijn)

De eerste stenen strandhoofden werden aangelegd omstreeks 1790. Desondanks brak onder andere in 1845 de zee door het duin, waardoor de bankvlakte en de hele Nieuwlandse polder werden overstromd. Dat was opnieuw aanleiding voor dijkverzwaring.

Tijdens de watersnoodramp in 1953 hebben de duinen bij 's-Gravenzande op het punt gestaan om door te breken, waardoor het Westland groot gevaar liep overstromd te worden. Daarom werd tegen de smalle duinenrij in De Banken, met gebruikmaking van een tijdelijke spoorweg, een enorm zandlichaam aangebracht. Hierdoor werd het natuurgebiedje van "De Banken" een stuk kleiner.

Werkzaamheden bij slag Arentsduin in 1953

Omdat de zee steeds zand wegvoert van de Nederlandse kust werd het strand als kustbescherming door Rijkswaterstaat elke

5 jaar opgespoten. Het smalle duingebied langs de kust van het Westland bleef een zwakke schakel in de Hollandse kust.

Werkzaamheden op het nieuwe strand bij slag Beukel

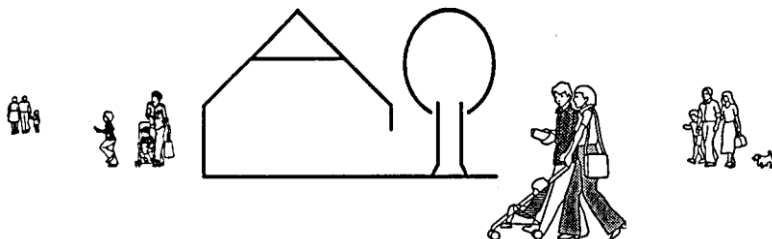
Daarom is enkele jaren geleden in het kader van de kustversterking een flink stuk strand en nieuw duin voor de oude duinenrij opgespoten.

Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland hebben in 2011 als experiment voor de kust tussen Ter Heijde en Loosduinen een schiereiland van zand aangelegd dat 1 kilometer in zee steekt, de zogenaamde *Zandmotor*. Het is de bedoeling dat dit zand door zeestromingen in de loop der tijd op een natuurlijke manier langs de kust wordt verspreid.

Jan Dahmeijer

[⇐ inhoud](#)

Bezoekersaantallen

Bezoekers in groepen 2017

7 jan	Nieuwjaarsbijeenkomst	36 personen
5 febr	Publieksexkursie Knoppen	35 deelnemers
8 mrt	De Goudse Waarden uit Gouda met VWO 4, een excursie met de helft Fransen, in het Nederlands/Engels.	40 leerlingen en 4 leiding
28 mrt	Willemschool uit Monster, WNME voorjaarsexcursie, groep 3	24 kinderen en 6 leiding
5 april	De Openbare Daltonschool uit Naaldwijk, WNME voorjaarsexcursie, groep 3/4	20 kinderen en 8 leiding
6 april	't Startblok uit Honselersdijk, WNME voorjaarsexcursie, groep 4a	22 kinderen en 7 leiding
7 april	Koningin Julianaschool uit De Lier, WNME voorjaarsexcursie , groep 5	29 leerlingen en 10 leiding
9 april	Publieksexkursie Vogels	19 deelnemers
11 april	Van Rijckevorselschool uit Hoek van Holland, WNME voorjaarsexcursie, groep 3/4	28 leerlingen en 8 leiding
19 april	De Kyckert uit Wateringen, WNME voorjaarsexcursie, groep 5a	17 leerlingen en 8 leiding
20 april	Jozefschool uit Hoek van Holland, WNME voorjaarsexcursie, groep 4A	29 leerlingen en 5 leiding
20 april	Hockeyveteranen uit Naaldwijk , klootschieten	24 personen
23 april	Wijkvereniging Boonervliet uit Maassluis met excursie en koffiedrinken	16 personen
9 mei	De Driemaster uit Hoek van Holland, WNME voorjaarsexcursie, groep 3 (ochtend)	31 kinderen en leiding
9 mei	De Driemaster uit Hoek van Holland, WNME voorjaarsexcursie, groep 3 (middag)	31 kinderen en leiding
10 mei	De Driemaster uit Hoek van Holland, WNME voorjaarsexcursie, groep 3	31 kinderen en leiding
17 mei	De Kyckert uit Wateringen, WNME voorjaarsexcursie, groep 3	20 leerlingen en leiding
19 mei	De Kyckert uit Wateringen, WNME voorjaarsexcursie, groep 3	20 leerlingen en leiding
19 mei	Koningin Julianaschool uit De Lier, WNME-GPS tocht, groep 7	19 leerlingen en leiding.
24 mei	De Vlieten uit De Lier, WNME voorjaarsexcursie, groep 4	22 leerlingen en leiding
30 mei	DE Rijckevorselschool uit Hoek van Holland , WNME-GPS tocht, groep 6/7	21 leerlingen en leiding
31 mei	De Nieuwe Weg uit Poeldijk, WNME-GPS tocht, groep 7	28 leerlingen en leiding

[↩ inhoud](#)

Dit keer laten we de individuele bezoekersaantallen eens over een langere tijd zien:

Drie jaartotalen (2014, 2015 en 2016) en de eerste 4 maanden van 2017.

In 2016 is het jaartotaal wat lager, toen trok de Paasspeurtocht duidelijk minder bezoekers als gevolg van het slechte weer.

	woensdag /week	weekend	Paas- speurtocht	totaal individueel	excursies	jaartotaal
			(schattingen)			
2014	550	7868	2000	8418	2690	11108
2015	913	8448	2000	9361	2051	11412
2016	800	6325	800	7125	2098	9223
2017:						2016 individueel
januari	-	388		388	0	469
februari	-	360		360	35	495
maart	-	365		365	74	368
april	53	462		515	250	424
2 ^e Paasdag			1500			

[↩ inhoud](#)

Meeuwen, vogels van de Nederlandse kust

Ze scheren brutaalweg langs je heen of hoog door de lucht, mooie, sterke, overwegend witte vogels. Zeemeeuwen horen bij de Nederlandse kust. Meer dan 30 jaren geleden waren in de Hollandse duinen nog kolonies broedende zilvermeeuwen en kleine mantelmeeuwen.

Door de terugkeer van de vossen in het westen van het land, waren hun eieren en hun jongen in op de grond liggende nesten een te gemakkelijke prooi. Meeuwen broeden nu al jarenlang op platte daken van gebouwen in steden en dorpen aan de kust, waar vaak voldoende voedsel te vinden is.

Als je met de veerpont van Den Helder naar Texel meevaart, ervaar je een speciale sensatie als je over de reling hangt. Uitkijkend over de Waddenzee zie je ze opstijgen en duiken als ware luchtacrobaten. Ineens kunnen ze vlak langs je vliegen. Schijnbaar moeiteloos vliegen kleine mantelmeeuwen (zie foto) en andere meeuwen in de wind.

Rita Hoogland
(Foto Hans van der Meijs)

[↩ inhoud](#)

Kinderpagina Staeltje

WAAR DIEREN WONEN

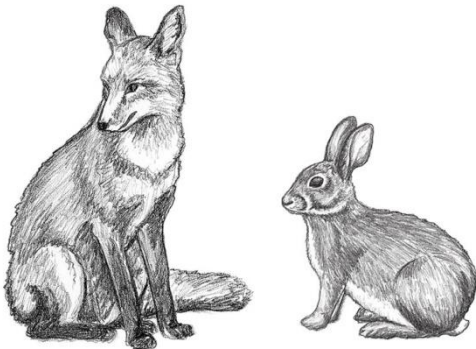
Ook dieren zoeken een veilig en gezellig plekje om te wonen. Ze bouwen nesten of graven holen. Of ze zoeken een holletje in een boomstam. Er zijn ook dieren die snel tevreden zijn met hun plekje.

De haas maakt zijn slaapplek in een "leger". Dat is gewoon een kuiltje in het open veld of onder wat groen. Veel slapen doet hij niet.

In plaats van vluchten gaat hij zo plat mogelijk liggen. Pas als je heel dicht bij komt, springt hij op en rent dan heel snel weg. Zijn leger beschermt hem dan niet echt.

VOS OP STAP

De vos doet het al een beetje deftiger. Hij graaft gangen uit in het zand. Dit doet hij vaak in een holle weg of onder een omgevallen boom. Soms woont hij daar zelfs samen met een konijnenfamilie, want ook zij graven gangen uit in het zand.

Terwijl mevrouw vos voor de kinderen zorgt, gaat meneer vos vaak op stap. Hij komt dan meestal dagenlang niet thuis. Dan slaapt hij op een beschutte plaats.

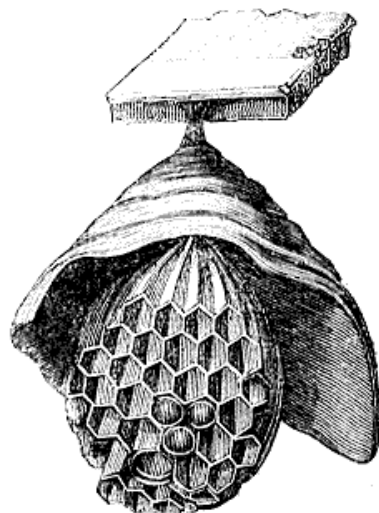
WONEN IN EEN BURCHT

De das pakt het nog beter aan. Ze wonen samen met tien tot wel vijftien dieren. Ze graven vaak een doolhof van gangen. Soms wel tot vier meter diep! In het midden maken ze een burcht met verschillende kamers. De openingen hebben de vorm van een trechter. Zo kan er gemakkelijk verse lucht naar binnen. En ook geuren en geluiden dringen diep in de gangen door. Zo horen en ruiken de dassen goed of er buiten gevaar dreigt.

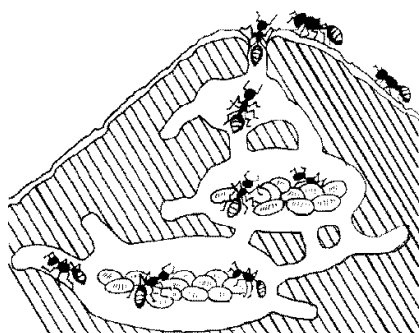

WESPENNEST

Wespen bouwen een nest op een verborgen plaats: Onder de vloer, in de spouwmuur, op een stille zolder, onder een boomstronk of in holte in de grond om het nest te maken, kauwen ze hout fijn tot pulp. Daarmee maken ze zeshoekige raten. Hierin legt de koningin haar eitjes.

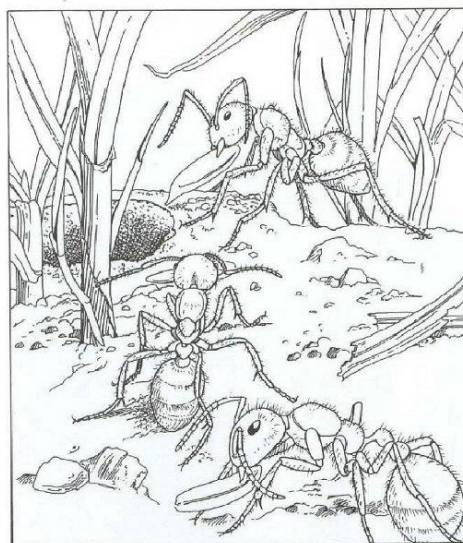

OP EEN HOOPJE

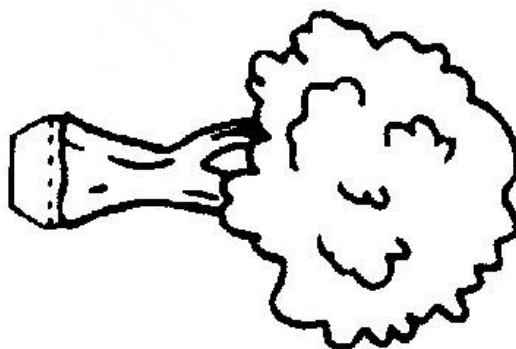
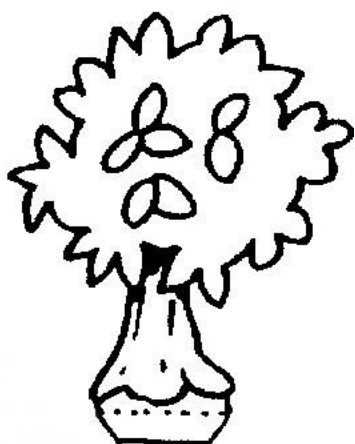

Heb je in het bos wel eens een mierenhoop gevonden? Het lijkt soms net een grote berg dennennaalden. Bekijk de berg maar eens goed, want mieren hebben er keihard aan gewerkt. Ze hebben gesjouwd met takjes en voor de mieren zijn dit eigenlijk dikke boomstammen. Dagenlang gaan ze door, tot ze heel veel gangen hebben.

Als het buiten koud is, maken ze de ingangen dicht en als het te warm is, maken ze deze weer open. Ze zorgen ook voor verwarming. Als het nest te koud is, gaan ze een poosje in de zon zitten. Als hun lijfjes warm genoeg zijn, dan gaan ze weer naar binnen. Daar geven ze de warmte weer af en zo blijft het nest lekker warm.

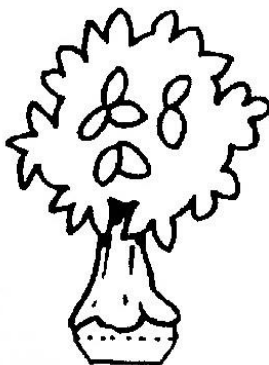
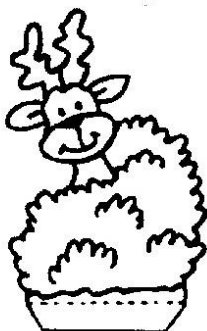
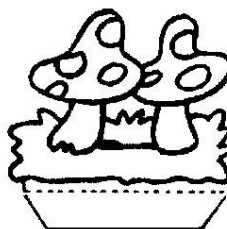
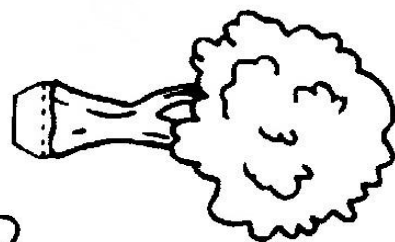
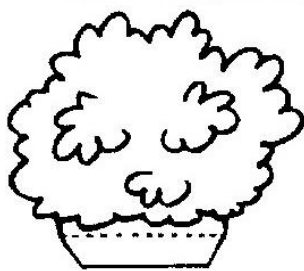
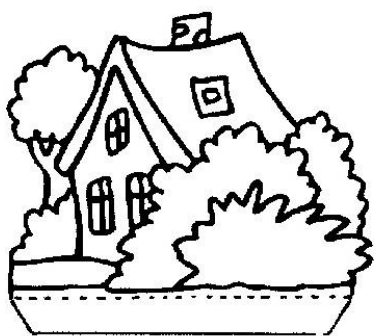

Extra plaatjes voor de kijkdoos:

Knutselpagina Staeltje

Deze keer voor de zomervakantie een knutselpagina. Kleur de grote bostekening en plak hem achter in een schoendoos. Kleur dan de kleine tekeningen. Plak ze op karton, knip ze uit en plak ze op verschillende plaatsen in de doos. Daarna plak je aarde, mos en gevonden vruchten ertussen. Je maakt een gat in de voorkant en plakt gekleurd vliegerpapier over de doos. Je hebt dan een mooie kijkdoos.... Succes en een fijne vakantie !

Pasen 2017

Het was niet zo best weer geweest voor de Paasdagen. Op 2e Paasdag was het nog steeds geen strandweer. Maar de zon scheen en het was niet te koud. Kortom, ideaal voor een boswandeling! Inderdaad, om 10:30 uur stonden de eerste speurders al bij de kassa. Vanaf 11:00 uur was de route al helemaal klaar en zijn we maar gaan verkopen. De Paasspeurtocht kwam snel op gang.

In totaal waren er ongeveer 750 betalende deelnemers, met hun ouders, grootouders, ooms, tantes, burens en wie er ook nog meer meeliepen. We schatten dat minstens zo'n 1500 wandelaars de route liepen. Het was weer gezellig als altijd.

Dit jaar kregen we aan de kassa zelfs een cadeautje: twee prachtige tekeningen van Pim en Iris "omdat we dat altijd organiseren". Eigenlijk is dit een cadeau voor alle vrijwilligers die dit mogelijk maakten.

Want vrijwilligers verzetten heel wat werk voor deze tocht: van bedenken tot opruimen, van verkeer regelen tot uitzwaaien, van limonade schenken tot koffie zetten: alle grote en kleine klussen die aan zo'n evenement gebeuren.

Iedereen bedankt voor de inzet en voor de deelname en tot volgend jaar!

Els

Koolmeesje verdringt mus

De koolmees verdringt langzamerhand, maar zeker de mus uit het straatbeeld. De koolmees kan zich beter aanpassen aan moeilijke situaties en weet zich daardoor gemakkelijker te handhaven. De koolmees heeft de stad veroverd.

Waar de mus het steeds zwaarder krijgt, doordat deze vogel steeds moeilijker dan voorheen een nestplek kan vinden en zich daardoor minder voortplant, weet de koolmees niet alleen voldoende

voedsel te vinden, maar ook voldoende nestplekken te maken.

Ook is gebleken dat de koolmees in de stad een ander geluid maakt dan de koolmees in het bos. In de stad maakt de koolmees een hoger geluid, omdat hij boven het verkeerslawaai uit moet komen. In het bos is daarvan geen sprake en voldoet een lager geluid.

Bep Mast-Wennink

[⇐ inhoud](#)

Uitgelicht uit de nieuwe fototentoonstelling

Eén van de 60 lieveheersbeestjes die in Nederland voorkomen is het Schaakbordlieveheersbeestje - *Propylea quatuordecimpunctata*. Dit kevertje is tussen de 3,5 en de 5 millimeter groot en de dekschilden zijn gelig tot heldergeel gekleurd. Op deze dekschilden

zitten meestal zeven zwarte rechthoekige vlekken, waardoor de tekening wel iets van een schaakbord heeft. Het voedt zich met bladluizen op allerlei soorten planten en komt meestal voor in lage vegetatie langs bosranden en wordt onder meer veel gevonden op brandnetels.

Er komen in Nederland 8 soorten bremrapen voor, dit zijn planten zonder bladgroen. Hierdoor kunnen bremrapen geen voedsel omzetten uit het zonlicht. Bremrapen zijn daarom gespecialiseerd in

volledig parasitisme op een geschikte gastheerplant. De Walstrobremraap - *Orobancha caryophyllacea* woekert in de duinen op Geel walstro - *Galium verum*. Gewoonlijk komt de gastheer niet tot bloei.

In ons land komen 22 soorten aardsterren (paddenstoelen) voor waaronder een paar uiterst zeldzame. In Nederland zijn aardsterren landelijk gezien niet algemeen. De Gekraagde aardster - *Geastrum triplex* is de meest algemene aardster; vooral in

duingebieden. De Gekraagde aardster opent zich als een tulp. Daarbij worden de slippen gevormd, waarmee hij zich omhoog heft om de sporen verder te verspreiden. De vondst van een aardster is telkens weer een feest.

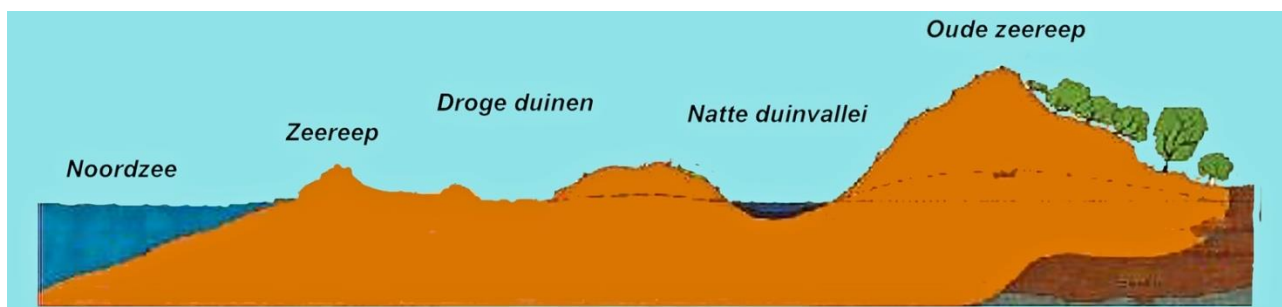
In Nederland leven ruim 400 soorten korstmossen. De Patatzak-bekermos - *Cladonia humilis* is zo'n korstmos, d.w.z. een symbiose tussen een alg en/of blauwwier en een schimmel. Deze leven nauw verstrengeld met elkaar tot wederzijds voordeel. De alg en/of het blauwwier zorgen voor de aanmaak

van suikers door fotosynthese; de schimmel zorgt voor bescherming tegen uitdrogen, UV-straling en vraat. De schimmelcomponent is naamgevend voor de soort, deze bepaalt in belangrijke mate ook de groeivorm.

Jaap Tromp
[⇐ inhoud](#)

Een wandeling door de duinen naar zee

De omgevingsfactoren in de duinen en langs de zee hebben grote invloed op de natuurlijke bewoners. Wind, zout, vochtigheid, kalkrijkdom, voedselrijkdom, temperatuurverschillen en hoogteverschillen zijn sterk bepalend. Binnen een paar vierkante meter kunnen er heel verschillende planten en dieren leven.

Zie wat er groeit en bloeit, fladdert, zich opwarmt in de zon, of op jacht gaat. En stel je voor dat deze wandeling ook grotendeels gemaakt zou kunnen worden waar dan ook in het Natura 2000-gebied: Solleveld & Kapittelduinen. Of zoek juist de verschillen.

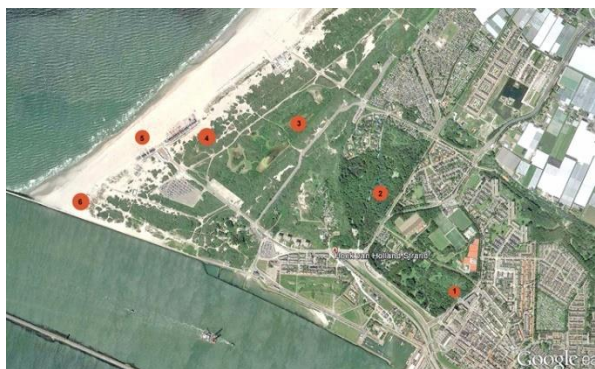
De zoldertentoonstelling in d'Oude Koestla laat dit deze zomer zien.

Maak de wandeling in je beleving mee door Het Roomseduin, de Hoekse Bosjes, het Vinetaduin, de Van Dixhoordriehoek in Hoek van Holland met behulp van de getoonde foto's.

Het duingebied in Hoek van Holland valt onder te verdelen in:

de Oude Zeereep, de Nieuwe Duinvallei, de Nieuwe Zeereep, het Vinetaduin (inclusief het 's Gravenduin) en de Lagune.

Foto's zijn gemaakt door en tentoonstelling opgesteld mede op advies van Jaap Tromp, vrijwilliger bij het Zuid-Hollands Landschap en de Vereniging Vrienden van het Staelduinse bos, als ervaren natuurgids.

Rita Hoogland

[↔ inhoud](#)

Vernieuwde deeltentoonstelling over bijen

De tentoonstelling over bijen is dit voorjaar vernieuwd, met foto's van Hans van der Meijs en tijdelijk uitgebreid met een tweede fotopaneel. De aangepaste teksten zijn op nieuwe tekstbordjes geplaatst. Het eerste paneel hangt achter de bijenobservatiekast, in de grote zaal (achter) op de begane grond, met foto's van honingbijen en diverse aspecten van hun leven. Het tweede paneel ernaast geeft een mooi beeld van enkele soorten kolonievormende hommels en hun levenswijze.

Drachtplanten tekort!

In de afgelopen jaren is er gelukkig veel aandacht gekomen voor bijen en hun plaats in het ecosysteem. Particulieren, overheden en (land- en tuinbouw)bedrijven kunnen bijen helpen door het planten van drachtplanten. Er zijn diverse websites en sommige tuincentra die daarover informatie kunnen geven. Bij het aantrekken van bijen spelen vorm, formaat, geur en kleur een belangrijke rol. Zo hebben honingbijen bijvoorbeeld een voorkeur voor sterk ingesneden vormen. Vanwege hun geur zijn rozen aantrekkelijk. Ook bomen kunnen honingbijen aantrekken, zoals wilgen. Fruitbomen in volle bloei maken vaak de indruk van een reusachtige boeket bloemen, zoals appel- en perenbomen. Dit zijn maar een paar voorbeelden. Er is keuze genoeg in drachtplanten en geschikte bloeiende bomen.

Rita Hoogland

[↔ inhoud](#)

Het eekhoorntjesbrood

Het eekhoorntjesbrood, een bekende boleet
Leeft in gemeenschap met bomen.
Heel vaak met sparren, waardoor allebei
Aan 't nodige voedsel komen.
Het eekhoorntjesbrood heeft een bruine hoed
En rust op een bleekbruine steel.
De buisjes zijn in 't begin nog eerst wit
En dáárna groenachtig geel.
Soms zie je dat in een jong sparrenbos
Het eekhoorntjesbrood is verschenen.
Gewoonlijk gebeurt dat niet meer dan één week,
Daarna is hij plotseling verdwenen.

Bep Mast- Wennink

[↔ inhoud](#)

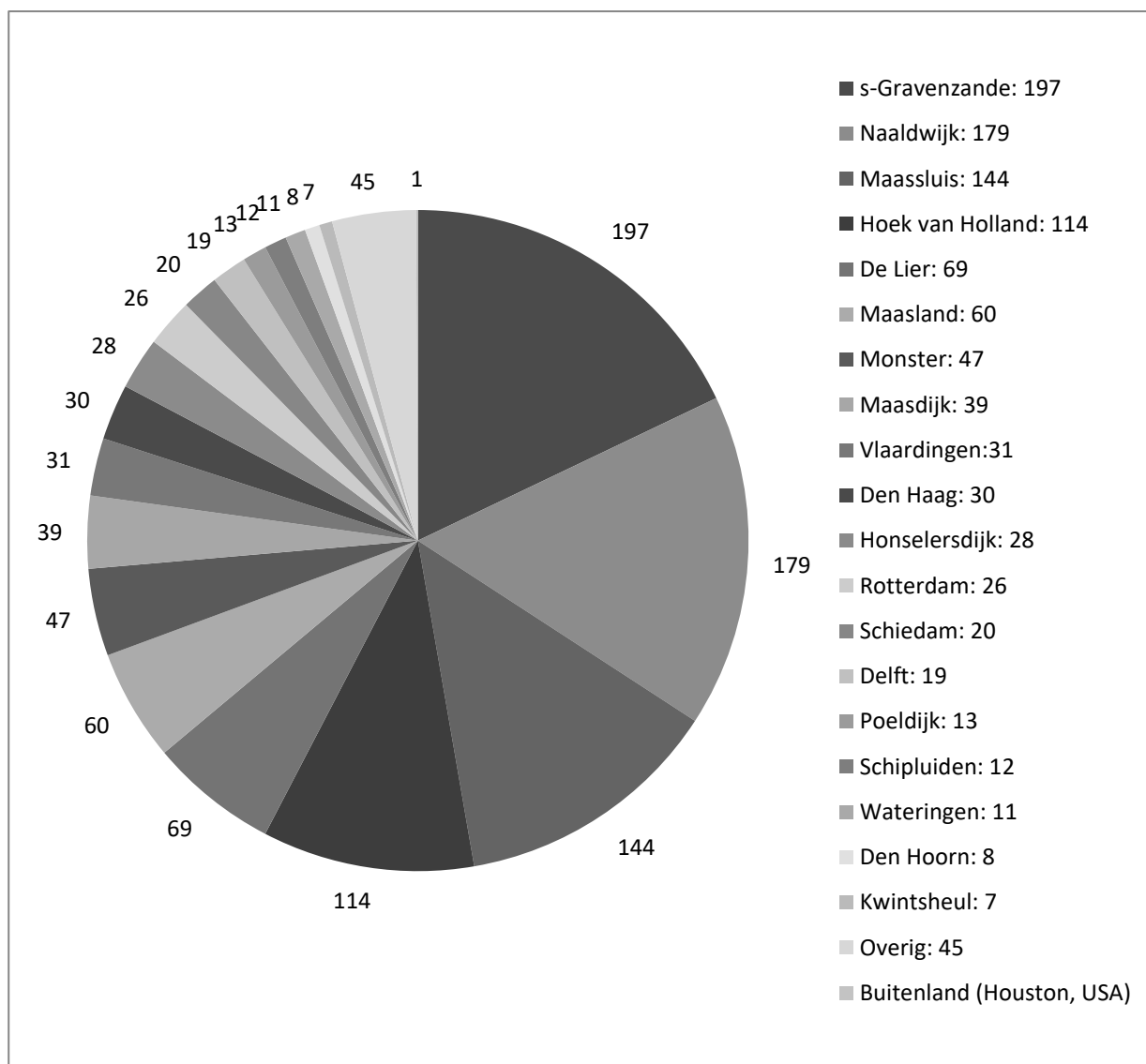

Waar komen onze leden vandaan?

Een beetje onderzoek in de administratie laat zien dat de meeste van onze leden wonen in de driehoek Hoek van Holland - Rotterdam - Den Haag, met het grootste aandeel uit de gemeente Westland. Ook buiten dit gebied hebben we leden, die sympathiseren met ons werk.

De taartfiguur met leden per woonplaats laat de stand van zaken zien op 14-5-2017.

De categorie "overig" bevat nog 28 verschillende woonplaatsen. Eén lid woont zelfs in de USA!

Totaal hebben we ongeveer 1100 leden (het schommelt altijd een beetje).

Van hen krijgen er 764 dit blad op papier, maar slechts 31 krijgen het ook per post. Voor de overige adressen hebben we 35 bezorgers, die dit zonder kosten doen! We zijn heel blij met deze inzet van zovelen. In totaal zijn er 336 "digi-leden", die alleen een link gemaïld krijgen en op de pc of tablet lezen.

Els Keizer

[↩ inhoud](#)

De kool en de geit.

In Nederland willen we altijd van twee walletjes eten. Zo willen we wel vlees eten, maar de boer mag geen koeien houden voor de slacht. We willen wel natuur als het de economie niet in de weg staat. Zo willen we wel voor het milieu zorgen, als we maar wel auto kunnen blijven rijden. Alles moet, maar niet in mijn achtertuin.

Wij Nederlanders houden van het “poldermodel”: we zoeken het compromis en gaan met onze tegenstanders om de tafel zitten om de kool en de geit te sparen.

In maart van dit jaar hebben we de Tweede Kamer verkiezingen gehad. Door de veelheid van partijen is er weer een uitkomst van “winnaars” waar geen koek van te bakken is. De ene partij wil wegen, de volgende milieu en nog een ander wil betere zorg. Het kabinet wat hiervan gemaakt moet worden, wordt vlees nog vis. Het eeuwige compromis.

We hebben wel verkiezingen, maar onze democratie gaat tot het stembokje, wat er na gebeurt daar hebben we geen invloed op. Ook hier weer de kool en de geit.

Natuurlijk kan een regering niet iedereen tegemoet komen: er moeten beslissingen genomen worden. Wat het milieu betreft, daar kan je geen compromis sluiten, want als we ons en onze kinderen een leefbare wereld willen geven, dan zullen we iets moeten doen. De aarde warmt op, dat merken we maar al te goed. Het ene temperatuurrecord wordt door het andere overtroffen. Onze voorjaars zijn veel warmer dan 50 jaar terug, de winters hebben bijna geen sneeuw of ijs meer en de polen smelten steeds sneller af.

Maar wat kunnen wij daar aan doen? We moeten niet “polderen” maar besluiten nemen.

We moeten overschakelen op alternatieve energie zoals wind, zon en waterkracht. De auto (liefst elektrisch) wat meer laten staan en de fiets of openbaar vervoer nemen. Ook moeten we verspilling tegen gaan door gebruik van Ledlampen en geen onnodig licht laten branden. U zult wel denken, wat maakt dat ene lampje van mij nu uit, maar als elke Nederlander dat doet, dan gaat het over miljoenen lampjes en dat maakt wel veel uit.

Ook in de d'Oude Koestal zijn we bezig om zo veel mogelijk gewone en TL lampen te vervangen door Ledverlichting.

Wat kunnen we nog meer doen? We kunnen de natuur, bomen en planten, in stand houden en onze tuinen niet te “asfalteren” met tegels maar de planten meer ruimte geven. Groene planten helpen bij het terugbrengen van de temperatuur en een prettige leefomgeving. Onze vereniging heeft zich ingezet tot het behoud van het Staelduinse bos en helpt u nu mee om dit in stand te houden en door meer struiken en planten in uw eigen tuin te planten. Zo “polderen” we op onze eigen manier en dragen we ons plantje bij tot een betere wereld.

P. Adriaanse

[↩ inhoud](#)

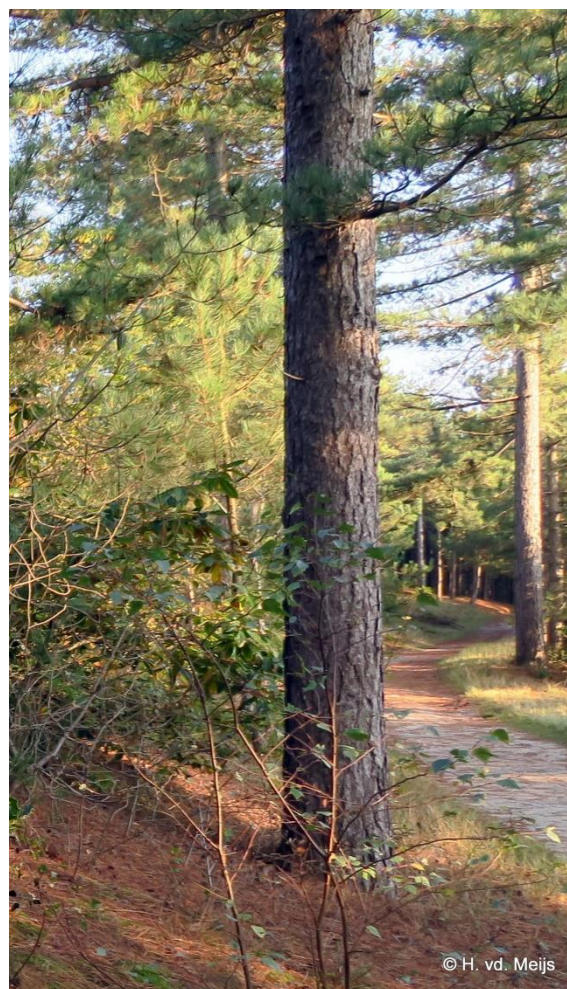

Kap van dennenbos in de duinen

Ideeën over hoe de ruimte in te delen kunnen veranderen in de loop der tijden. Soms gelden goede argumenten voor kap van bos. Zoals in de Hollandse kustduinen, waar de aanplant in het verleden van dennen, andere bomen en struiken veel oorspronkelijke soorten planten en bomen heeft verdrongen. Daar heeft natuurherstel sinds de jaren zeventig in verschillende gebieden plaatsgevonden. Na uitleg aan en overleg met bewoners in omringende dorpen en steden konden de plannen doorgang vinden. Onverwachts kwam het toch voor de kap van een dennenbos ergens in Nederland tot heftige meningsverschillen tussen de verschillende belanghebbenden.

Weerstand tegen de kap van dennenbos in de Schoorlse duinen

De bewoners van de omringende dorpen van het Schoorlse duingebied vormden vorig jaar de actiegroep 'Het Schoorlse Bos Moet Blijven'. Zij haalden met een petitie 14.000 handtekeningen op, die zij aan een commissie in het Provinciehuis aanboden. Op 20 januari 2017 richtten zij de stichting tot behoud van het Schoorlse- en Noord-Kennemerduingebied op. Er is inmiddels wel overleg geweest, maar hierdoor werd de weerstand niet minder. De stichting streeft ernaar dat geen enkele dennenboom in het Schoorlse duingebied (zie foto hiernaast) gekapt zal worden. Niet onvermeld moet blijven dat de

afgelopen jaren door branden 45 hectare al is verdwenen. Toch moet er nog iets gebeuren.

Natuurherstel

Dennenbos veroorzaakt verdroging in de duinen en verdringing van andere soorten. Dit stoppen en terugdringen is onder andere nodig, omdat het grondwaterpeil op sommige plekken flink gezakt is, zoals in de Schoorlse duinen. Na het kappen van voldoende dennen en het uitvoeren van diverse andere maatregelen kan het van nature voedselarme, vochtige duinlandschap met zijn vaak unieke planten en dieren, evenals de zandverstuivingen terugkomen. Natuurherstel draagt bij aan behoud van de Europese biodiversiteit.

De PAS-gelden

Natuurherstel overal in Nederland wordt voor een groot deel betaald met gelden die in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof

(PAS) van het ministerie van Economische Zaken vrijkomen. Diverse organisaties als Dunea, Staatsbosbeheer, PWN, enz. maken onder andere gebruik van PAS-gelden om werkzaamheden uit te voeren in de Nederlandse kustduinen. Veel is al gebeurd in gebieden zoals het Vinetaduin bij Hoek van Holland, Solleveld bij Monster, het Westduinpark bij Den Haag en Meijendel bij Wassenaar. En in Noord-Holland bijvoorbeeld in het Noordhollands Duinreservaat bij Heemskerk. Voor elk gebied gelden aangepaste maatregelen om alle belangen – voor mens en natuur – goed tegen elkaar af te wegen in de kustduinen van Nederland.

Rita Hoogland

Enkele bronnen:

<http://www.volkskrant.nl/binnenland/schoorl-moet-kiezen-tussen-dennen-en-stuivende-duinen~a4438194/>

<http://pas.natura2000.nl>

<http://pwn.nl>

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/natura-2000>

<http://schoorlsebosmoetblijven.nl>

<https://www.boswachtersblog.nl/schoorlseduinen>

[↩ inhoud](#)

Een leuke brief

Maassluis, 23 april 2017

Vanmiddag hebben we met een groep van 16 mensen uit onze wijk (Woonpark Boonervliet) een hele informatieve en leuke rondleiding gehad van 1,5 uur door het Staelduinse Bos onder leiding van 3 gidsen (Henk, Wim en Mijneke). We gingen met regen van huis maar, nadat we eerst gezellig koffie hadden gedronken in d'Oude Koestal en daar even rond gekeken hadden naar wat daar zoals te zien was, brak de zon door.

We startten in de mooi aangelegde (kruiden)tuin die naast d'Oude Koestal ligt en gingen vervolgens in twee groepen het bos in voor een prachtige lentewandeling waarin we heel veel informatie kregen over m.n. de verschillende plant- en boomsoorten en stonden we af en toe stil voor bijv. een gevonden galnoot, een mooie plantensoort, de tondelzwam of de Maple Leaf. Kortom: al met al hebben we een mooie middag gehad in een uniek stukje natuur in het Westland waarvoor onze dank aan de gidsen.

Met hartelijke groeten,
Nicolette Malcorps

[↩ inhoud](#)

ANBI, giften en legaten

Veel leden voelen zich erg betrokken bij onze vereniging en laten dat blijken met een extra gift bij de jaarlijkse contributie. Dat wordt zeer op prijs gesteld, het is één van de pijlers van onze financiële gezondheid.

Sinds een aantal jaren heeft de vereniging "Vrienden van het Staelduinse Bos" een ANBI-status. Deze afkorting staat voor "Algemeen Nut Beogende Instelling". Daardoor is geen schenk- of erfbelasting meer verschuldigd over giften, legaten en erfenissen die de vereniging ontvangt. Als u een bedrag schenkt of vermaakt, komt dit dus geheel aan de vereniging ten goede!

De mogelijkheden om iets aan de vereniging te geven, zijn:

Schenken van een eenmalig bedrag

Een eenmalig bedrag is, samen met uw andere giften, aftrekbaar voor de inkomstenbelasting in box 1. Dit geldt voor zover de giften in een bepaald jaar meer bedragen dan 1 % van uw zogenaamde drempelinkomen. Het drempelinkomen wordt afgeleid van het verzamelinkomen, dat is het inkomen uit de verschillende boxen van de inkomstenbelasting bij elkaar opgeteld. Aftrekbaar is maximaal 10 % van het drempelinkomen.

Schenken van een lijfrente

Als u gedurende uw leven tenminste vijf jaar een ongeveer even hoog bedrag schenkt, kan dit jaarlijks te betalen bedrag telkens in zijn geheel worden afgetrokken van de inkomstenbelasting. Zo kunt u een schenking doen waar de fiscus royaal aan meebetaalt. Er geldt dan dus geen drempel.

Dit moet wel vooraf schriftelijk geregeld worden. Dat kan in een notariële akte of in een schriftelijke overeenkomst tussen u en de

vereniging. Op de site van de belastingdienst kunt u een voorbeeld vinden van een dergelijke overeenkomst.

Erfstelling of legaat

Als u overweegt een testament te maken of te herzien, dan wilt u wellicht daarbij ook iets aan de "Vrienden van het Staelduinse Bos" gunnen. Misschien niet het leukste onderwerp om over na te denken, maar wel belangrijk om goed te regelen.

U kunt dit doen door het toekennen van een legaat (een vast bedrag) of door de vereniging tot (mede)erfgenaar te maken. In het laatste geval krijgt de vereniging (een evenredig deel van) het bedrag dat overblijft nadat eventuele schulden en legaten zijn afgetrokken.

Uw notaris kan u adviseren over het opstellen van een testament en de mogelijkheden om onze vereniging iets na te laten. Onze penningmeester Rob van Scherpenzeel kan ook meer informatie verstrekken. U kunt hem bereiken op e-mail ergvans@kabelfoon.nl of telefoon 0174-416714.

Gegevens voor betalingen aan de vereniging
Vrienden van het Staelduinse Bos
IBAN: NL02 ABNA 0476 891 809
BIC: ABNA NL2A
RSIN/Fiscaal nummer: 8137.44.519

Verdere informatie is te verkrijgen bij:

- De notaristelefoon, op werkdagen van 09.00 tot 14.00 uur: 0900 346 93 93 (€ 0,80 ct./p.m.).
- www.belastingdienst.nl met zoektermen als ANBI, gift, legaat, overeenkomst periodieke giften.

[↩ inhoud](#)

Biestarwegras en helmgras

Biestarwegras is één van de belangrijkste planten in de Nederlandse geschiedenis. Met deze plant begint de duinvorming. Zonder duinen zou de helft van Nederland niet bestaan. Op het strand groeit deze grijsblauwe pioniersplant net zoals zeeraket op de plekken waar aanspoelsel is verzameld. Het is een goede zandvanger en het kan goed tegen zout water. Rondom het gras ontstaat een bultje zand. Het gras groeit gewoon verder uit, en zo ontstaat een klein duintje. Als het duintje zo hoog is dat eronder een zoetwatervoorraadje ontstaat, neemt helm de plaats van biestarwegras over.

Biestarwegras kan tegen brak water. Het groeit uitsluitend als het water rond de wortels een zoutgehalte heeft van 2%. Het kan er ook tegen als het af en toe wordt overspoeld door zeewater. De plant wordt 30 tot 60 cm hoog.

Als het duintje, waarop het biestarwegras groeit te hoog wordt, vormt zich er een klein zoetwaterreservoir onder. Dan voelt het zich daar niet meer zo thuis en nemen andere planten de plaats in. Eén van die planten is helmgras. Ook

dat is een bijzondere, want ook helm voelt zich op zeer jonge duinen of duintjes uitstekend op zijn plaats.

Helm kan ook droogte goed weerstaan en kan prima tegen zand dat langs de plant schuurt. Ook heeft helm er weinig last van als de wortels bloot komen te liggen; iets dat nog wel eens gebeurt als de duinen verstuiven. Helm kan heel slecht tegen zout water en groeit dan ook het beste op plaatsen, die niet meer worden overspoeld.

Helm plant zich voort door lange uitlopers te maken. Deze houden het zand ook vast en zorgen ervoor dat het duin kan groeien. Op heel veel duinen vind je helmgras. Het meeste daarvan is aangeplant met als doel de duinen tegen wegstuiven te beschermen. Na verloop van tijd wordt ook helm vervangen door andere planten, zoals bijvoorbeeld duindoorn.

Gerrit Keizer

[↩ inhoud](#)

Agenda 2017

tot eind zomer 2017		Wisseltentoonstelling "Wandeling door de duinen naar zee"
juni film van de maand		Hoe leven vlinders? (12 min) Een duidelijke uitleg over soorten van vlinders, over hun voedsel en hoe ze overleven, film van de Vlinderstichting.
zondag 11 juni	14:00 u	Publieksexcursie Zomerwandeling *)
juli film van de maand		"Hoe krijg ik een vogelrijke tuin?" (15 min) Film met nuttige tips om het vogelbezoek in je tuin te vergroten
augustus film van de maand		"Rondom de Eendenkooi" (21 min) Een oud filmpje over het onderhoud van een eendenkooi, met veel dieren die daar in de rust van die omgeving leven.
september film van de maand		"Het eiland van Brieneoord" (18 min) Een groene oase in het hart van Rotterdam.
zondag 1 oktober	14:00 u	Publieksexcursie Herfstwandeling *)
oktober film van de maand		"Vaartocht door Midden-Delfland"(17 min) Filmverslag van een boottocht door een uniek stukje landschap, met bezoek aan de Groeneveldse molen.
herfstvakantie ma t/m vr 16 - 20 oktober	13:00- 16:00u	extra openingstijden gedurende de week
november film van de maand		"Oostvoorne-Tenellapas" (16 min) Op pad met de plantenwerkgroep van de KNNV door de duinen van Oostvoorne met bezoek aan de heemtuin Tenellapas
december film van de maand		"Het Zwanenwater" (10 min) Interessante film over een beschermd gebied, verscholen in de Noord-Hollandse duinen
zondag 17 december	13:30 u 14:00 - 15:30u	Publieksexcursie Midwinterwandeling *) Midwinterhoornblazen in het bos

*) Voor de excursies graag opgeven bij Fam. v. Drongelen, tel. 0174-631427 of per e-mail aatendiek@gmail.com.

Deelname aan excursies is gratis, maar een gift na afloop wordt erg op prijs gesteld.

[⇐ inhoud](#)

Een Wandeling

door de duinen

naar zee

Wisseltentoonstelling op de zolderverdieping
van d'Oude Koestal tot einde zomer 2017

[↔ inhoud](#)

Informatie Vereniging "VRIENDEN VAN HET STAELDUINSE BOS"

BESTUUR

Voorzitter	G. Keizer
Secretaris	C.D. Hendriks
Penningmeester	R. van Scherpenzeel
Algemeen leden	M. Aalbrecht D. van Drongelen-Sevenhuijsen J.M. Storm-Paalvast L. Veenstra

Bezoekerscentrum	d'Oude Koestal in het Staelduinse Bos Peppellaan 4, 2691 ND 's-Gravenzande	0174-417 351
Internet	www.hetstaelduinsebos.nl www.facebook.com/hetstaelduinsebos	

Alg. informatie en afspraken groepen	D. van Drongelen of e-mail naar aatendiek@gmail.com	0174-631 427
---	---	--------------

Correspondentieadres	C.D. Hendriks, v. Houtenstraat 2, 2672 DP Naaldwijk	
Redactieadres	G. en E. Keizer, Riemtale 2, 3155 ND Maasland	010-5925 298
Ledenadministratie	M. en E. Keizer, Riemtale 2, 3155 ND Maasland	010-5925 298
E-mail	staelduinsebos@hotmail.com	

U steunt ons vanaf minimaal € 7,50 per jaar, extra giften hierbij zijn zeer welkom.
Het lidmaatschap loopt van 1 januari t/m 31 december. Als u lid wordt na 1 oktober bent u automatisch lid voor het volgende jaar. Opzeggen kan per e-mail of schriftelijk voor 1 november, anders loopt het lidmaatschap automatisch door in het volgend kalenderjaar.

Bankrelatie	IBAN: NL02 ABNA 0476 891 809 t.n.v. ver. Vrienden van het Staelduinse Bos	BIC: ABNA NL2A Honselersdijk
--------------------	--	---------------------------------

De Belastingdienst heeft de vereniging aangewezen als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).
Schenkingen, giften en nalatenschappen zijn voor u fiscaal aftrekbaar en de vereniging hoeft geen belasting te betalen over het binnengekomen bedrag.

Alle informatie vindt u op onze website bij www.hetstaelduinsebos.nl/contact.html#ANBI

RSIN/Fiscaal nummer ANBI: 8137.44.519 K.v.K.no. 40397221

Eigenaar van het bos	Stichting Het Zuid-Hollands Landschap Oude Delft 116, 2611 CG Delft www.zuidhollandslandschap.nl	010-272 2222 e-mail: info@zhl.nl
Beheerder Staelduinse Bos Regiokantoor Kuststreek	F. Spreen, Peppellaan 2, 2691 NG, 's-Gravenzande (kantoor bos 06-5177 3176) Monsterseweg 162, 2553 RM Den Haag (bezoek alleen op afspraak)	070-397 4981 e-mail: regio-kuststreek@zhl.nl

Rooster zittingsperioden bestuur	gekozen
1. G. Keizer	11-07-2009
2. C.D. Hendriks	11-07-2009
3. D. van Drongelen-Sevenhuijsen	26-06-2010
4. R. van Scherpenzeel	30-06-2012
5. M. Aalbrecht	06-07-2013
6. J.M. Storm-Paalvast	06-07-2013
7. L. Veenstra	11-07-2015

ISSN – 0920 - 2277 Staeltje Natuur

[↩ inhoud](#)

